

ETO: 32+008+81+82

LÉTÜNK

TÁRSADALOM•TUDOMÁNY•KULTÚRA
SOCIETY•SCIENCE•CULTURE

XLIX. évfolyam, 2019. 2. szám
Year XLIX, issue 2019/2

FORUM KÖNYVKIADÓ, ÚJVIDÉK
FORUM PUBLISHING COMPANY, NOVI SAD

TARTALOM

■ ■ *Tani-tani*

Furcsa, Laura	Teachers' Views on Their Digital Competence and Professional Development.	9
Furcsa Laura	Tanári nézetek a digitális kompetenciájukról és szakmai fejlődésükről	25
Szaszkó, Rita	Teachers' Digital Competence: Tools for Measure and Self-Assessment	41
Szaszkó Rita	Pedagógusok digitális kompetenciái: mérő- és önértékelő eszközök.	53
Pšenáková Ildikó	Az interaktív alkalmazások létrehozásának néhány alapelve	65

■ ■ *Iustitia*

Beretka Katinka	A kisebbségi nemzeti tanácsok befolyásának változatai a nemzeti kisebbségi média működésére Szerbiában a jogszabályok tükrében	81
Dudás Attila	A szerződést megszüntető megállapodás alakítása a szerb jogban, különös tekintettel a tartási szerződésre	99
De Negri Laura	Határon átnyúló öröklési ügyek a globalizáció korában.	117
Tárnok Balázs	A minority safe pack európai polgári kezdeményezés és a magyarországi aláírásgyűjtés tapasztalatai.	131

TARTALOM

■ ■ *Historia*

Tasiné Csúcs Ildikó, Tasi Domonkos Attila	Ki volt Ráth István, és mi volt a szerepe Szent-Györgyi Albert emigrációjában?	149
--	---	-----

■ ■ *Recenziók*

Bucko György	Ignorantia iuris nocet	159
Repanić Braun, Mirjana	Franc Ksaver Falkoner – budimski barokni slikar.	163
Repanić Braun, Mirjana	Falkoner Xavér Ferenc – a budai barokk festő	167
Ramadanski, Draginja	Crveni plamen cinobera (od ikonopisaca do ikonoznalaca).	171
Ramadanski, Draginja	A cinóber piros lángja (az ikonfestőktől az ikonszakértőkig).	175
Gráfik Imre	Új könyv a szentendrei szerbektől.	181
Kanász Viktor	Újabb kötet Fráter György életéről	185
	E számunk szerzői	189
	E számunk recenzensei	191

Dr. TÁRNOK Balázs

· PhD-hallgató, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskola, Budapest
· tarnokbalazs@gmail.com

A MINORITY SAFEPACK EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS ÉS A MAGYARORSZÁGI ALÁÍRÁSGYŰJTÉS TAPASZTALATAI

The Minority SafePack European Citizens' Initiative and the lessons learnt from the signature collection campaign in Hungary

Inicijativa evropskih građana pod nazivom "Sigurni paket za manjine" (Minority SafePack) i lekcije naučene tokom kampanje prikupljanja potpisa u Mađarskoj

2017 tavaszán a Minority SafePack európai polgári kezdeményezés szervezői az Európai Unió Bíróságán sikeresen támadták meg az Európai Bizottság 2013-as, a kezdeményezés nyilvántartásba vételét elutasító határozatát. A történelmi siker után a Bizottság újabb határozatával bejegyezte a kezdeményezést, így 2017 áprilisában megkezdődött az egyéves aláírásgyűjtési időszak. Egy év elteltével a kezdeményezők az aláírásgyűjtés sikeréről számolhattak be, hiszen 1,3 millió aláírás gyűlt össze az őshonos nemzeti kisebbségek jogainak európai uniós védelme mellett. A sikerből oroszánrészt vállalt az aláírások mintegy felét szolgáltató Magyarország, a Kárpát-medencében pedig hozzávetőlegesen egymillió magyar ember támogatta aláírásával a kezdeményezést. A szerző röviden összefoglalja az európai polgári kezdeményezéssel és a Minority SafePack – Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezéssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, valamint betekintést nyújt a kezdeményezés magyarországi aláírásgyűjtő kampányába, amelyben ő maga is vezető szerepet töltött be.

Kulcsszavak: európai polgári kezdeményezés, Minority SafePack, Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés, aláírásgyűjtés, kampány, Rákóczi Szövetség

BEVEZETÉS

Az Európai Bizottság határozatával 2017. április 3-i hatállyal nyilvántartásba vette a Minority SafePack európai polgári kezdeményezést, ezzel kezdetét vette az egyéves aláírásgyűjtési időszak, amely során a szervezőknek

legalább egymillió érvényes aláírást kellett összegyűjteniük legkevesebb hét uniós tagállamból ahhoz, hogy a brüsszeli testületet rákényszerítsék arra, hogy napirendjére tűzze az óshonos európai nemzeti kisebbségek védelmével foglalkozó javaslatot. 2018. április 3-án lejárt az európai aláírásgyűjtés határideje, az aláírásgyűjtés európai szintű szervezését felvállaló, és a kezdeményezés szervezeti gazdájának tekinthető Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (a továbbiakban: FUEN) vezetői pedig nem sokkal később bejelentették, hogy a kezdeményezés több mint 1,3 millió támogató nyilatkozatot gyűjtött össze az Európai Unió tagállamaiban, 11 országban teljesítve a minimális aláírásszámra vonatkozó kvótát, így – figyelembe véve a korábbi érvénytelenségi statisztikákat – a kezdeményezés sikeresnek tekinthető. Nemzetpolitikai szempontból azért is különösen jelentős a kezdeményezés sikere, mert a Kárpát-medencei magyarok hozzávetőlegesen egymillió aláírással összegyűjtésével járultak hozzá a kezdeményezés sikeréhez.

AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS MINT AZ UNIÓS KÖZVETLEN DEMOKRÁCIA ESZKÖZE

Az európai polgári kezdeményezés elsődleges joganyagát az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) jelenti, amelynek értelmében a „legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy az Európai Bizottság – hatáskörén belül – terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben a polgárok megítélése szerint a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség” (EUSZ 11. cikk, 4. bekezdés). Az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó másodlagos uniós jogforrás a polgári kezdeményezésről szóló rendelet (továbbiakban: EPK rendelet), amely a jogintézmény részletszabályait tartalmazza.

Az európai polgári kezdeményezés a részvételi demokrácia eszköze, amely lehetővé teszi az EU polgárainak, hogy konkrét jogi intézkedéseket kezdeményezzenek azokon a területeken, amelyeken az Európai Bizottság jogszabályjavaslat előterjesztésére jogosult (Európai polgári kezdeményezés – alapvető információk). Az európai polgári kezdeményezés célja az európai uniós demokrácia fejlesztése, azon belül is a részvételi demokrácia erősítése az által, hogy lehetővé teszi az uniós polgárok számára, hogy közvetlenül fordulhassanak az európai uniós szervekhez az őket érintő kérdésekben, hozzájárulva ezzel az Unió demokratikus legitimitációjának erősítéséhez (EURÓPAI BIZOTTSÁG 2015: 2). Az európai polgári kezdeményezés elsődleges célja tehát közelebb hozni az Uniót polgáraihoz (BÖTTGER–PLOTTKA 16), megerősíteni az uniós polgárság intézmé-

nyét, valamint fokozni az Unió demokratikus működését (EPK rendelet, 1. preambulumbekzdés).

Az uniós polgárok kollektív cselekvésre irányuló jogának biztosítása példa nélküli a nemzetközi szervezetek történetében, és ezért kiemelkedő jelentőségű (WARLEIGH 64). Jelentősége abban áll, hogy a népi részvétel ösztönzése által hozzájárulhat a belpolitikai közbeszéd élénkítéséhez, valamint elősegítheti a nemzetek közötti párbeszéd fejlődését is (CUESTA-LÓPEZ 8).

Az európai polgári kezdeményezés jelentőségét az adja, hogy az Európai Unióban kizárólag az Európai Bizottság jogosult megindítani a rendes jogalkotási eljárást, így az eljárás megindítása a Bizottság monopóliumának tekinthető, az európai polgári kezdeményezés pedig ezt a helyzetet enyhíti az által, hogy kísérletet tesz a Bizottság politikai napirendjének befolyásolására. Amennyiben ugyanis egy kezdeményezés eredményesen zárul, a Bizottság köteles az adott kérdést napirendjére tűzni, és bár jogalkotási aktusra irányuló javaslat betérjesztésére nem köteles (ez következik a jogalkotási javaslat benyújtásának opcionális jellegéből, amelyet az EUSZ vonatkozó szakaszában szereplő *kezdeményezheti* kifejezés is megalapoz), több esetben már a napirendre vétel is komoly eredmények számít. Különösen igaz ez a nemzeti kisebbségek uniós védelme tekintetében, hiszen az Európai Bizottság az eddigiekben tartózkodott a kérdéskör napirendjére tűzésétől. Ennek megfelelően a polgári kezdeményezést inkább napirendet meghatározó és politikaformáló eszköznek tekintjük (GŁOGOWSKI–MAURER 9).

Összehasonlító alkotmányjogi szempontból az európai polgári kezdeményezés tehát közvetett népi kezdeményezésnek tekinthető. A közvetlen népi kezdeményezés esetén a választópolgárok egy kérdést maguk döntenek el a kezdeményezést követő népszavazás esetében, a választópolgárok magukat aktivizálják, míg a közvetett népi kezdeményezés arra irányul, hogy a közhatalmat gyakorló szerv tűzze napirendjére a népi kezdeményezés tárgyául szolgáló kérdést (ANTAL 36). Bár korábban is voltak törekvések az Európai Unióban a közvetlen demokrácia megerősítésére, a Lisszaboni Szerződés elfogadása előtt a közvetlen demokrácia *per se* nem volt hatással az Európai Unió működésére (DOUGAN 1808). Az európai polgári kezdeményezés azonban minden korábbinál radikálisabb értelmezése a részvételi demokráciának az Európai Unióban (MONAGHAN 295). Legfőbb újítása éppen az, hogy nem a társadalmi szervezetek részére biztosítja a részvételt a jogalkotásban, hanem elsősorban a magánszemélyek, az uniós polgárok részére, szakítva a korábbi tendenciákkal, amelyek során kiemelt társadalmi szervezetek szerepvállalásával valósult meg a részvételi demokrácia, Brüsszel végső soron Brüsszellel társalgott (BOUZA GARCIA–GREENWOOD 251).

AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS LÉPÉSŐL LÉPÉSRE

A polgári kezdeményezés első lépése egy polgári bizottság felállítása, amelyben a természetes személyeknek legkevesebb hét tagállamot kell képviselniük származás révén. Ezt követően az Európai Bizottság elvégzi a javasolt polgári kezdeményezés előzetes befogadhatósági ellenőrzését. Amennyiben a Bizottság meglátása szerint a kezdeményezés megfelel a befogadhatósági feltételeknek,¹ a javasolt polgári kezdeményezést nyilvántartásba veszi, ellenben, ha meglátása szerint valamelyik feltétel nem teljesül, elutasítja a kezdeményezés nyilvántartásba vételét. Erre a javasolt polgári kezdeményezések koherenciájának és átláthatóságának biztosítása, és annak elkerülése érdekében van szükség, hogy a szervezők csak olyan kezdeményezéshez gyűjtsenek aláírásokat, amely megfelel a befogadhatósági feltételeknek (EPK rendelet 10. preambulumbekzdés).

A bejegyzést követően a szervezőknek egy év áll a rendelkezésére, hogy legalább hét uniós tagállamból – az egyes tagállamok irányadó minimális aláírásszámára vonatkozó feltételeknek megfelelően (EPK rendelet 1. melléklete) – összegyűjtsék a kezdeményezés érvényességéhez szükséges egymillió támogató aláírást. A támogató nyilatkozatokat papírfórmátumban (offline) és elektronikus formában (online) is lehet gyűjteni. Az online gyűjtési rendszer nagy előnye a kizárólag papíralapú gyűjtéssel szemben az ebben rejlő költséghatékonyság, másfelől mindkét gyűjtési forma szükséges, hiszen a kizárólag online aláírásgyűjtési forma a társadalom egy széles rétegétől vonná meg a polgári kezdeményezések támogatásának jogát (KAUFMANN–PLOTTKA). Az online gyűjtési rendszereknek ugyanakkor olyan megfelelő biztonsági tulajdonságokkal kell rendelkezniük, amelyek biztosítják egyebek mellett az adatok biztonságos gyűjtését és tárolását, ezért a tagállamok a támogató nyilatkozatok gyűjtésének megkezdése előtt ellenőrzik, hogy az online gyűjtési rendszerek megfelelnek-e az e rendeletben foglalt előírásoknak (EPK rendelet 14. és 15. preambulumbekzdés).

Az aláírásgyűjtés lezárulta után szervezők a papíralapú és online gyűjtött aláírásokat ellenőrzés és igazolás céljából benyújtják a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságoknak, amelyek a kérelem kézhezvételétől számított

1 Ezek a következők (EUSZ 4. cikk, 2. bekezdés): (1) megalakult a polgári bizottság és a 3. cikk 2. bekezdésének megfelelően kijelölték a kapcsolattartó személyeket; (2) a javasolt polgári kezdeményezés nem esik nyilvánvalóan a Bizottság azon hatáskörén kívül, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be; (3) a javasolt polgári kezdeményezés nem nyilvánvalóan visszaélészerű, komolytalan vagy zaklató jellegű; (4) a javasolt polgári kezdeményezés nem nyilvánvalóan ellentétes az Uniónak az EUSZ 2. cikkében foglalt értékeivel.

három hónapon belül a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban megfelelő ellenőrzéseknek vetik alá a benyújtott támogató nyilatkozatokat, majd igazolást állítanak ki a szervezők számára, amelyben igazolják az adott tagállamból származó érvényes támogató nyilatkozatok számát (EPK rendelet 8. cikk). A támogató aláírások ellenőrzésének módja eltérhet az egyes tagállamokban. Az EPK rendelet 8. cikke csupán annyit rögzít, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok „a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban megfelelő ellenőrzéseknek vetik alá a benyújtott támogató nyilatkozatokat”, valamint hogy a támogató nyilatkozatok ellenőrzéséhez nem szükséges az aláírások hitelesítése. Az aláírások ellenőrzése tehát elviekben bárhogy történhet, akár véletlenszerű mintavétellel is, habár egyik tagállam sem alkalmaz ilyen módszert. Összehasonlító viszonylatban azonban erre is találunk példát, hiszen a véletlenszerű mintavétel közkedvelt ellenőrzési módszernek tekinthető az Amerikai Egyesült Államok néhány államában, így például Kaliforniában (CUESTA-LÓPEZ 19).

A szervezők ezt követően benyújthatják a polgári kezdeményezést a Bizottságnak. A Bizottság megfelelő szinten fogadja a szervezőket, lehetővé téve számukra, hogy polgári kezdeményezésüket közmeghallgatáson ismerethessék. A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a polgári kezdeményezést, és külön-külön meg kell határozni az arra vonatkozó jogi, illetve politikai következtetéseit (EPK rendelet 20. preambulumbekzdés). Bár a Bizottság nem köteles a polgári kezdeményezés eredményeként jogalkotási aktusra irányuló javaslatot benyújtani, három hónapon belül nyilatkoznia kell, hogyan szándékozik eljárni az ügyben. A rendelet előírja a Bizottság indokolási kötelezettségét is, különösen jelentős hangsúlyt fektetve annak fontosságára, hogy az e szakaszba eljutott polgári kezdeményezések megfeleljenek az eddigi követelményeknek, tehát legalább egymillió uniós polgár aláírásával támogatta a kezdeményezést. Ennek kapcsán a rendelet leszögezi: „annak nyilvánvalóvá tétele érdekében, hogy a legalább egymillió uniós polgár által támogatott polgári kezdeményezést és az azt követő lehetséges lépéseket alapos vizsgálatnak vetette alá, a Bizottságnak világosan, érthetően és részletesen indokolnia kell a tervezett intézkedéseit, és hasonlóképpen meg kell indokolnia azt is, ha nem tervez semmilyen intézkedést” (EPK rendelet 20. preambulumbekzdés). Ha a Bizottság úgy dönt, hogy benyújt jogalkotási aktusra irányuló javaslatot, úgy e javaslat benyújtása jelenti a teljes sikerű európai polgári kezdeményezés utolsó mozzanatát, amivel elkezdődik a jogalkotási eljárás. Ellenben ha a Bizottság a jogalkotási eljárás megindításának mellőzése mellett dönt, a szervezők ezt a határozatot csupán az Európai Unió Bíróságán támadhatják meg (ld: ONE OF US-ÜGY).

A MINORITY SAFEPACK KEZDEMÉNYEZÉS (MSPI) TÖRTÉNETE

A Minority SafePack európai polgári kezdeményezés polgári bizottsága² 2013-ban nyújtotta be az Európai Bizottságnak a „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe” című európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatát, amelyet a FUEN, az RMDSZ, a Dél-Tiroli Néppárt (SVP) és az Európai Nemzetiségek Ifjúsága (YEN) kezdeményezett a FUEN 2012-es moszkvai kongresszusán (MANZINGER–VINCZE 10). A kezdeményezés célja a nemzeti és nyelvi kisebbségek védelme, valamint Európa nyelvi és kulturális sokszínűségének megőrzésére vonatkozó uniós szabályok megalkotása. Az Európai Bizottság 2013. szeptember 13-i határozatával (C (2013) 5969 végleges határozat) elutasította a kezdeményezés bejegyzését, így nem kezdődhetett meg az aláírások gyűjtése. A felperesek 2013. november 25-én keresetet nyújtottak be az Európai Törvényszékhez a Bizottság határozatának semmissé nyilvánítása érdekében. A Törvényszék 2017. február 3-ai ítéletében³ helyt adott a felperesek kérelmének, aminek értelmében a Bizottságnak újabb határozatot kellett hoznia a kezdeményezés bejegyzésével kapcsolatban. Újabb határozatával (C (2017) 2200 végleges határozat) a Bizottság – szembehelyezkedve azon korábbi álláspontjával, miszerint nem lehetséges a kezdemények részleges bejegyzése – 2017. április 3-ai hatállyal a kezdeményezők által benyújtott 11 javaslatból 9 vonatkozásában részlegesen nyilvántartásba vette a Minority SafePack európai polgári kezdeményezést, így megkezdődhetett az aláírások gyűjtése.

AZ MSPI TÁRGYA ÉS TARTALMA

A kezdeményezés tárgya, hogy az Európai Unió növelje a nemzeti és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek védelmét, és támogassa az Unió kulturális és nyelvi sokszínűségét, fő célja pedig, hogy az Európai Unió fogadjon el a nemzeti és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek védelmét növelő és az Unió kulturális és nyelvi sokféleségét erősítő jogi aktusokat. A kezdeményezés intézkedések elfogadását irányozta elő a regionális és kisebbségi nyelvek, művelődés és oktatás, regionális politika, közképviselet,

² Tagjai: Hans Heinrich Hansen (Dánia), Kelemen Hunor (Románia), Karl-Heinz Lambertz (Belgium), Jannewietske Annie De Vries (Hollandia), Valentin Inzko (Ausztria), Alois Durnwalder (Olaszország) és Anke Spoorenck (Németország).

³ A Törvényszék ítélete 2017. február 3-án a T646/13. sz., a Bürgerausschuss für die Bürgerinitiative Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe k. Bizottság ügyben, ECLI:EU:T:2017:59.

egyenlőség, audiovizuális és egyéb médiatartalom valamint regionális (állami) támogatás szakpolitikai területeken.

2017-es határozatával a Bizottság a megfogalmazott tizenegy javaslatból az alábbi kilencet vette nyilvántartásba:

- tanácsi ajánlás a kulturális és nyelvi sokszínűség védelméért és előmozdításáért az Unióban,
- európai parlamenti és tanácsi határozat vagy rendelet, amelynek célja a támogatási programok módosítása úgy, hogy azok a kis régiókban élő és kisebbségi nyelvet beszélő közösségek számára elérhetőek legyenek,
- európai parlamenti és tanácsi határozat vagy rendelet, amely olyan nyelvi sokféleségi központ felállítására irányul, amely a regionális és kisebbségi nyelvek fontosságát hangsúlyozza, és a sokféleséget minden szinten népszerűsíti, továbbá amelyet alapvetően az Unió finanszíroz,
- a strukturális alapok feladataira, elsődleges célkitűzéseire és megszervezésére alkalmazandó általános szabályok oly módon történő kiigazítására vonatkozó rendelet, amely figyelembe veszi a kisebbségek védelmét és a kulturális és nyelvi sokféleség előmozdítását, amennyiben a támogatandó fellépés hozzájárul az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának erősítéséhez,
- európai parlamenti és tanácsi rendelet, amelynek célja a Horizont 2020 programra vonatkozó rendelet módosítása azon hozzáadott érték kutatásának javítása érdekében, amelyet a nemzeti kisebbségek, valamint a kulturális és nyelvi sokszínűség az uniós régiók gazdasági és társadalmi fejlődéséhez adhat,
- az uniós jogszabályok módosítása a hontalanok és az uniós polgárok közötti szinte egyenlő bánásmód biztosítása érdekében,
- egységes szerzői jog bevezetésére irányuló európai parlamenti és tanácsi rendelet, amelynek alapján a szerzői jog tekintetében az egész Unió belső piacnak tekinthető,
- a 2010/13/EU irányelv módosítása az audiovizuális szolgáltatások és a sugárzott tartalmak vétele szabadságának a nemzeti kisebbségek által lakott régiókban való biztosítása érdekében,
- tanácsi rendelet vagy határozat a nemzeti kisebbségeket és kultúrájukat támogató projekteknek az EUMSZ 108. cikkének 2. bekezdése szerinti eljárás tekintetében alkalmazandó csoportmentessége érdekében.

A Bizottság kizárólag az EUMSZ 20. cikk 2. bekezdésének és az EUMSZ 25. cikkének módosítására irányuló, az Európai Parlament képviselőinek megválasztásakor a nemzeti kisebbséghez tartozó polgárok jogos kívánal-

mainak figyelembe vételéről szóló, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni és az egyenlő bánásmódot elősegítő hatékony intézkedésekre vonatkozó, az EUMSZ 19. cikk 1. bekezdésének felülvizsgálatát célzó javaslatokat tartotta nyilvánvalóan európai uniós hatáskörön kívül eső felvetéseknek (Izd. a Bizottság erre vonatkozó indoklását a C(2017) 2200 végleges határozat 7. és 8. preambulumbekkezdésében).

A MINORITY SAFEPAK – NEMZETI KISEBBSÉGVÉDELMI KEZDEMÉNYEZÉS MAGYARORSZÁGON

Bár 2017. április 3-ával kezdetét vette az egyéves aláírásgyűjtési időszak, a kezdeményezés magyarországi népszerűsítése csupán december második felében indult el a Rákóczi Szövetség csatlakozásával. Az első hónapok európai szinten az aláírásgyűjtésre való felkészüléssel teltek, az onlinealáírásgyűjtő-rendszer felállításával, valamint a tagállami kampányok szervezőinek felkutatásával és a helyi kampányok megszervezésével. Bár Erdélyben már szeptemberben megkezdték a támogató aláírások gyűjtését, Felvidéken pedig októberben indult el az aláírások gyűjtése, a kezdeményezés Magyarországon hosszú hónapokig háttérbe szorult a közbeszédben.

A magyar Országgyűlés a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága betérjesztésére 2017. október 31-én egyhangú, támogató határozatban üdvözölte a kezdeményezést. Az országgyűlési határozat „bátorítja a hazai magyar és a nemzetiségekhez tartozó polgárokat, a külföldi magyar nemzetiségek tagjait, hogy aláírásukkal támogassák a Minority SafePack polgári kezdeményezést” (24/2017. (X. 31.) OGY határozat). 2017 novemberében a Magyar Állandó Értekezlet XVI. ülésén (MÁÉRT) is kiemelt figyelmet kapott a Minority SafePack kezdeményezés. Ennek eredményeként a november 10-én elfogadott Zárónyilatkozat leszögezi, hogy a tagszervezetek „kiemelt törekvésnént kezelik, hogy az anyaországban, a Kárpát-medencében és a diaszpórában aláírásukkal minél többen támogassák a Minority SafePack – Egymillió aláírás a sokszínű Európáért elnevezésű, a kisebbségi közösségek európai uniós jogvédelmének megteremtését célzó Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezést”, valamint „arra biztatják a magyar szervezetek képviselőit, hogy minél szélesebb körben nyújtsanak tájékoztatást a kezdeményezés, valamint az aláírások összegyűjtésének fontosságáról”. A Zárónyilatkozat értelmében a tagszervezetek üdvözlik, hogy a Rákóczi Szövetség közreműködik a magyarországi aláírásgyűjtésben (MÁÉRT ZÁRÓNYILATKOZAT). A MÁÉRT Zárónyilatkozatra hivatkozva 2017. december 12-én a Rákóczi Szövetség sajtóközleményben jelentette be, hogy

csatlakozik a Minority SafePack – Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezéshez és felszólította a magyarországi társadalmat, hogy vegyen részt az aláírásgyűjtésben. Ebben a sajtóközleményben a Rákóczi Szövetség arra kérte a magyarországi választópolgárokat, hogy a magyar nemzeti közösségek érdekében írják alá a kezdeményezést, valamint azzal a kéréssel fordul a magyarországi társadalmi szervezetekhez, egyházakhoz, politikai pártokhoz és a média képviselőihez, hogy segítsék a kezdeményezés sikerét (RÁKÓCZI SZÖVETSÉG).

A Rákóczi Szövetség magyarországi szerepvállalásának jelentősége abban áll, hogy egy politikától független, tevékenységét az elmúlt 29 évben a határon túli magyar közösségek érdekét szem előtt tartva végző civil szervezet állt a gyűjtés élére, és kérte a magyar választópolgárokat annak támogatására. A szervezet fent idézett sajtóközleményében – és az aláírásgyűjtési időszak során több alkalommal – mintegy legitimációs pontként hivatkozott a MÁÉRT Zárónyilatkozatra, amelyet minden, parlamenti frakcióval rendelkező magyarországi politikai párt támogatott, össznemzeti ügyként meghatározva a Minority SafePack kezdeményezésben indult aláírásgyűjtést.

A Rákóczi Szövetség a kampány során a MÁÉRT Zárónyilatkozatban is megjelenő „Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés” megnevezést használta, párhuzamosan az eredeti megnevezéssel. Bár a magyar megnevezés használata indokolt volt a kezdeményezés üzenetének hatékonyabb átadása érdekében, az anyaországi sajtó nagyrészt az angol megnevezéssel hivatkozott a kezdeményezésre. Amíg Rákóczi Szövetség sajtóközleményeiben elsődlegesen a magyar nevet használta (első előfordulásnál zárójelben feltüntetve az angol nevet), az MTI közleményei nagyrészt a Minority SafePack névvel hivatkoztak a kezdeményezésre. A szervezet saját arculatot is készített a kezdeményezés megjelenítéséhez, amelyben a nemzeti motívumok domináltak, üzenetként pedig a határon túli magyarok melletti kiállást fogalmazták meg a kezdeményezés támogatásának legfőbb motivációjaként. A Szövetség erdélyi mintára létrehozta a kezdeményezés magyarországi honlapját a www.jogaink.hu címen, amely információs oldalként is szolgált, ugyanakkor elsődleges feladata volt a honlapot felkeresőket átvezetni az elektronikus aláíró felületre (a felület ezen a linken volt elérhető: <https://ec.europa.eu/citizens-initiative/32/public/#/>). A könnyebb megjegyezhetőség és fellelhetőség érdekében nemcsak a Kárpát-medencében hoztak létre információs oldalakat (Erdélyben a www.jogaink.eu oldal, januártól a Felvidéken pedig a www.jogaink.sk oldal szolgált a kezdeményezés információs és az elektronikus aláírást elősegítő oldalként. A FUEN által létrehozott és fenntartott weboldal pedig a www.minority-safe-pack.eu címen jelenleg is elérhető).

A MAGYARORSZÁGI KAMPÁNY

A magyarországi média azok után kezdett el hangsúlyosabban foglalkozni a Minority SafePack kezdeményezéssel, miután 2018. január 2-án Gulyás Gergely, a Fidesz akkori frakcióvezetője sajtónyilvánosan aláírta a kezdeményezést a Rákóczi Szövetség központi irodájában. A közmédia rádiós és televíziós csatornáin ezek után többször kaptak lehetőséget a Rákóczi Szövetség képviselői a kezdeményezés bemutatására.

Tekintettel arra, hogy az európai polgári kezdeményezést hagyományosan, papíralapon is lehet támogatni, illetve viszonylag egyszerűen lehet támogatni egy javaslatot elektronikus úton is, a kampányt is ezekkel a megfontolásokkal kellett felépíteni. A Rákóczi Szövetség intenzív kampányt folytatott az internetes közösségi térben (közösségi tartalmak megosztása és fizetett hirdetések által), televíziós és rádióhirdetéseket rendelt, illetve több híroldalon *banneres* hirdetést tett közzé a kezdeményezés lehető legszélesebb rétegekhez történő eljuttatása érdekében.

A Rákóczi Szövetség az online tér mellett az offline térben is folytatott kampányt. Január elejétől megjelentek a budapesti utcai aláírásgyűjtő standok a Rákóczi Szövetség aktivistáival, azonban a hat budapesti helyszín, illetve a később megjelenő néhány vidéki utcai aláírásgyűjtő pont – különösen egyéb, javarészt politikai utcai aláírásgyűjtő kampányokkal összehasonlítva – szerényebb utcai megjelenést tudott biztosítani a kezdeményezésnek. A szervezet több vidéki és országos napilapban helyeztette el az aláírásgyűjtő ívet, illetve az annak visszaküldésére szolgáló ingyenes válaszborítékot.

A magyarországi kampány egyik sajátos eleme volt a Magyar Posta bevonása. 2018. január 31-től a Magyar Posta valamennyi postahelyén elérhetővé vált az aláíró ív és az ennek visszaküldésére szolgáló ingyenes válaszboríték. A Magyar Posta egészen április 3-ig biztosította ezt, ezzel egyedi lehetőséget adva mindenkinek Magyarország összes településén a kezdeményezés támogatására.

A Rákóczi Szövetség mint a magyarországi aláírásgyűjtés koordinációját vállaló szervezet, amely így a FÜEN és a Minority SafePack magyarországi aláírásgyűjtésének partnerszervezetévé vált, 2018. április 20-án adta át az összegyűjtött aláírásokat a Nemzeti Választási Iroda részére. Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet értelmében a Nemzeti Választási Irodának az aláírások leadásától számítva három hónap állt rendelkezésére (tehát 2018. július 20-ig), hogy a leadott támogató nyilatkozatok vonatkozásában elvégezze az érvényességi vizsgálatot, és közölje a Magyarországon összegyűlt érvényes aláírások számát.

AZ ALÁÍRÁSGYŰJTÉS EREDMÉNYE

Ahhoz, hogy egy európai polgári kezdeményezés érvényes legyen, a szervezőknek az aláírásgyűjtésre rendelkezésre álló egy év alatt *a)* legalább 7 tagállamban teljesíteni kell a tagállamra vonatkozó minimumkvótát, és *b)* legalább egymillió érvényes aláírást kell összegyűjteni az Európai Unió 28 tagállamából (az aláírások száma tekintetében a nemzeti hatóságok által hitelesített aláírásszámok az irányadóak). A FUEN által közölt eredmények alapján a kezdeményezést 1,32 millió uniós polgár írta alá, 11 tagállamban teljesítve a minimumaláírás-számot (Magyarország, Románia, Olaszország, Szlovákia, Spanyolország, Bulgária, Litvánia, Horvátország, Dánia, Lettország és Szlovénia). Az 1,32 millió aláírásból 771 089 érkezett be elektronikus formában, a többi papír alapon. Magyarországon 643 791 aláírás gyűlt össze, ebből 385 623 érkezett papíron és 258 168 elektronikus formában. A Kárpát-medencei magyarság különösen jól teljesített az aláírásgyűjtés során, hiszen amíg Magyarországról közel 650 ezer támogató nyilatkozat gyűlt (ideértve a vajdasági és kárpátaljai magyar állampolgárok aláírásait is), addig Erdélyben az aláírások száma meghaladta a 300 ezret, Felvidéken pedig közelített a 70 ezerhez.

AZ ALÁÍRÁSGYŰJTÉSI KAMPÁNY TANULSÁGAI

A Rákóczi Szövetség és a többi közreműködő szervezet

Jelen sorok szerzője a Minority SafePack magyarországi kampányának kezdetétől, 2017 decemberétől az aláírásgyűjtés lezárulásáig a Rákóczi Szövetség jogi tanácsadójaként dolgozott, segítve a kampány irányítását és kommunikációját.

Az aláírásgyűjtés lebonyolítása különösen nehéz feladat volt a Rákóczi Szövetség számára, egyrészt mivel a szervezet 28 éves fennállása során az eddigiekben soha sem folytatott az aláírásgyűjtéshez hasonló tevékenységet. A Szövetség 1989-es alapítása óta támogatja a szomszédos országokban kisebbségben élő magyarság oktatásügyét és kultúráját, valamint törekszik a Kárpát-medencei magyarság összetartozás-tudatának erősítésére. Ennek keretében beiratkozási programot valósít meg a külhoni területeken, népszerűsítve a magyar iskolaválasztást, diákutaztatási programja és egyéb központi programjai (nyári táborok, ifjúsági találkozók stb.) által minden évben egyedi lehetőségeket kínál – javarészt fiatalok részére – a magyar–magyar kapcsolatok ápolására (bővebben: www.rakocziszovetseg.org). A szervezet tehát bár kiterjedt kapcsolati hálóval rendelkezik (ideértve a mintegy 24 ezer fős tagságát, 490 helyi és ifjúsági szervezetét, valamint számos támo-

gatóját), eddigi – javarészt az ifjúságot és diákokat középpontba helyező – tevékenységét alapul véve kijelenthetjük, hogy merőben új feladattal állt szemben. Másrészt az aláírásgyűjtés alapvetően *politikai műfaj*, amely – különösen többszázézes mennyiségben – politikai struktúrákat igényelhet. Vincze Loránt, a FÜEN elnöke többször elmondta a kampány során, hogy Magyarországról – ahogy arra ígéretet kaptak – legalább félmillió támogató aláírást várnak a kezdeményezés mellett,⁴ és ennyi aláírás mindenképpen szükséges ahhoz, hogy a kezdeményezés ne fulladjon kudarcba (FINTA).

A Rákóczi Szövetségnek tehát – bár a MÁÉRT Zárónyilatkozat nem pontosította szerepét – a kezdeményezés magyarországi aláírásgyűjtésének koordinátoraként legalább félmillió aláírást kellett összegyűjtenie mintegy négy hónap alatt. Az aláírások gyűjtésébe a Szövetség felhívására – a szervezet helyi és ifjúsági szervezetein kívül – több ismert, országos kiterjedtséggel rendelkező civil szervezet és egyház is bekapcsolódott, így – a teljesség igénye nélkül, a legfontosabbakat kiemelve – a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (több mint 130 ezer szignóval hozzájárulva a kezdeményezés sikeréhez⁵), a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája, a Magyarországi Református Egyház, a Vajdasági Magyar Diákszövetség – VaMaDiSz, a Doktoranduszok Országos Szövetsége, jelentős mértékben hozzájárulva ezzel a magyarországi aláírások számának gyarapodásához.

A kampány fő üzenetei Európában és Magyarországon

A kezdeményezés mögött széleskörű társadalmi összefogás jött létre Magyarországon, amit az összegyűjtött aláírások száma is jól szemléltet. Az elmúlt években egyértelmű politikai konszenzus alakult ki a magyarországi politikai szereplők között a nemzeti kisebbségek és különösen a határon túli magyarság védelme tekintetében, illetve erősödött azon megközelítés, miszerint a határon túli magyar közösségek az egységes magyar nemzet részei, akik iránt az anyaország felelősséget visel (gondoljunk a kedvezményes honosítás 2010-es, szinte egyhangú megszavazására az Országgyűlésben, a 2011-ben hatályba lépő Alaptörvény D. cikkére, vagy a 2010 és 2018 közötti nemzetpolitika sikereire). A magyarországi üzeneteket a kampány szervezői ennek megfelelően a határon túli magyarok védelmére összpontosították (a kampány legfőbb üzenetei: *Álljunk ki a határon túli magyarokért! Írjuk alá*

4 http://magyarhirlap.hu/cikk/110897/Nehezen_gyulnek_a_Minority_SafePackot_tamogato_szignok (2018. 02. 15.)

5 <https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/orszagos-hirek/96468-a-kamara-kozel-134-ezer-alairassal-jarult-hozza-a-sikerhez> (2018. 04. 05)

a petíciót a határon túli magyarokért!) Bár a kezdeményezés nem kizárólag a külhoni magyar közösségek jogvédelmét célozta, hanem az összes, Európában őshonos kisebbségben élő nemzeti közösség védelmét, a kampány szervezői úgy értékelték, hogy az aláírásgyűjtés eredményessége szempontjából hatékonyabb a kezdeményezésnek a külhoni magyar nemzetrészek vonatkozásában értelmezhető pozitívumait kiemelni, és e támogatás közép-pontjába a határokon túl élő magyarság iránt érzett szolidaritást helyezni. Míg a FUEN a kommunikációjában az összes európai nemzeti kisebbség védelmére helyezte a hangsúlyt (érthető okokból, hiszen ernyőszerzetként az összes európai nemzeti kisebbségi közösséget képviselik), addig Magyarországon a határon túli magyarok melletti kiállásra fektettek nagyobb figyelmet, hangsúlyozva ugyanakkor, hogy ez az egész kontinenst érintő kérdés, amely több mint 50 millió őshonos nemzeti kisebbségi közösséghez tartozó uniós polgárt érint. A magyarországi szervezők sikeresen közelítették a kérdést a polgárokhoz annak „nemzetiesítése” által, hiszen a Nyugat-Európában a FUEN által hirdetett üzenetek vélhetően nem érték volna el a magyarországi választópolgár ingerküszöbét, míg a határon túli magyarok melletti kiállás – mint érzelmi, és az egységes magyar nemzet részei iránt érzett szolidaritáson alapuló megközelítés – hatásosnak bizonyult.

Polgári kezdeményezés vagy petíció, és az uniós polgársággal kapcsolatos ismeretek hiánya

Általános tapasztalat volt, hogy az emberek nem ismerik az európai polgári kezdeményezés intézményét, amely az aláírásgyűjtés kommunikációjában is nehézséget jelentett. A polgári kezdeményezésre mind az európai szintű szervezésért felelős FUEN, mind pedig a magyarországi aláírásgyűjtés népszerűsítéséért felelős Rákóczi Szövetség gyakran *petícióként* hivatkozott. Bár az uniós jogban a petíció teljesen más jogintézmény, mint a polgári kezdeményezés, figyelemmel a magyar alkotmányos hagyományokra és a közgondolkodásra, a kezdeményezésre petícióként hivatkozás érthetőbbé tette az aláírásgyűjtés indokát és eljárási rendjét az emberek számára. Bár a polgári kezdeményezés leginkább az Apatörvény hatályba lépésével megszűnt *népi kezdeményezés* jogintézményéhez hasonlítható, és gyakorlatilag akként működik, a *petíció* az emberek számára érthetőbbnek bizonyult.

Arra is érdemes ugyanakkor felhívni a figyelmet, hogy az európai polgári kezdeményezés mint az uniós közvetlen demokrácia eszköze szinte teljesen ismeretlen a magyarországi polgárok körében. Az európai polgári kezdeményezés célja – ahogy korábban már utaltunk rá – közelebb hozni az Uniót a polgárokhoz azáltal, hogy a polgároknak lehetőségük nyílik egy sikeres aláírásgyűjtéssel alakítani az Európai Unió politikai napirendjét, ezzel pedig

részei lehetnek az uniós döntéshozatali eljárásnak. Az Európai Uniónak – a tagállamokkal közösen – lépéseket kellene tenni az uniós polgársághoz kapcsolódó jogok, így a választójog, az európai polgári kezdeményezés indításához való jog és a petíciós jog gyakorlásának népszerűsítése érdekében, hiszen az alapvető ismeretek hiányában a jogintézmény céljai sem tudnak érvényesülni.

Bonyolult aláírásgyűjtő ív, és a személyes adatok megadásától való félelem

A kampány során az egyik leggyakrabban felmerülő probléma a papíralapú aláírásgyűjtő ív bonyolultsága és a személyes adatok megadásától való félelem volt. Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet 5. cikk 1. bekezdése értelmében a támogató nyilatkozatok gyűjtéséhez csak a rendelet III. mellékletében meghatározott mintáknak megfelelő formanyomtatványok használhatók. A III. számú melléklet tehát egy minden tagállamban alkalmazandó mintát határoz meg, beleértve a nevek magyar nyelvtan szabályaihoz viszonyított fordított sorrendjét, a dátum *nap/hónap/év* formátumban való feltüntetését. Az aláíró formanyomtatványt továbbá a mellékletben található minta értelmében legfeljebb három személy írhatta alá. Tapasztalataink szerint ezek a tényezők mind hozzájárultak a papíralapú aláírásgyűjtő ív nehezebb értelmezéséhez, és általánosságban az aláírók úgy nyilatkoztak, hogy túlságosan bonyolultnak tartják a formanyomtatványt.

További problémát jelentett a személyes adatok megadása. Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet tárgyalása során a tagállamoknak nem sikerült egyezsége jutniuk a támogató aláírások összegyűjtése során kötelezően szolgáltatandó adatok tartalmát illetően. Némelyek szerint a 18 tagállamban a személyi igazolványok adataira vonatkozó kötelező adatszolgáltatás a polgári kezdeményezés támogatása során szükségtelen adminisztratív követelmény, amely feleslegesen bonyolítja a gyűjtési rendszert (KAUFMANN–PLOTTKA). Mások szerint a lakcímre vonatkozó kötelező adatszolgáltatás inkább olyan adat, amely illetéktelen kezekbe jutása esetén hátrányosabb következményekkel járhat az érintettekre nézve, lehetőséget adva azok kéretlen megkeresésére, esetleges lakcím szerinti listázására. Az aláírásgyűjtés során a Rákóczi Szövetség aktivistái is azt tapasztalták, hogy az emberek leginkább a személyazonosító okmányaik számának megadásától idegenkedtek, és a polgárokkal folytatott beszélgetésekből is az derült ki, hogy az emberek inkább megadnák a lakcímüket, mint személyazonosító igazolványuk számát (a felmérés ugyanakkor nem reprezentatív, a Szövetség munkatársai nem végeztek erre vonatkozó, tudományos igényű felméréseket).

Papíralapú és elektronikus aláírások

Egyes adatok szerint a támogató aláírások 63 százaléka online aláírások formájában érkezik be (BERG–GŁOGOWSKI 17). A Minority SafePack esetében a papí alapú és elektronikus aláírások száma összeurópai viszonylatban bár közelít ehhez az arányhoz (kb. 58 százalék), Románia atipikus esete árnyalja ezt a képet. Romániában az összegyűjtött több mint 303 ezer támogató nyilatkozatból mintegy 275 ezer elektronikus formában érkezett be, ez kiemelkedő, 90 százalékos arány. Ez arra vezethető vissza, hogy Erdélyben az RMDSZ bár papíralapon gyűjtötte az aláírásokat, azokat feltöltötték az online rendszerbe (FALL). Ez az arány tehát az összképet is árnyalja. Magyarország vonatkozásában az elektronikus aláírások száma 40 százalék körüli, ami jelentősen az európai átlag alatt van. Ebből messzemenő következtetések ugyanakkor nem vonhatóak le, hiszen ezek az arányok nagyrészt attól függenek, hogy a szervezők miként próbálták megszólítani a polgárokat. Tekintettel arra, hogy Magyarországon az aláírásgyűjtés rendkívül decentralizáltan, kisebb közösségek vezetői által történt (a Rákóczi Szövetség helyi és ifjúsági szervezetei, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara falugazdász-hálózata, egyházközösségek, diákszervezetek gyűjtötték az aláírásokat), ez az arány meglátásom szerint nem tekinthető meglepőnek, különös tekintettel a magyarországi aláírások kiemelkedő számára.

ÖSSZEGZÉS

2018 áprilisában a Minority SafePack európai polgári kezdeményezés polgári bizottságának tagjai az érvényességi vizsgálat elvégzése céljából leadták a kezdeményezés támogatónyilatkozatait a tagállamok nemzeti hatóságaihoz, amelyek három hónapon belül elvégezték a vizsgálatot, és kiállították az érvényes aláírások számát tanúsító igazolásokat. Figyelemmel a korábbi érvénytelenségi statisztikákra és arra a tényre, hogy a szervezők szerint több mint 1,3 millió aláírást gyűlt össze a kezdeményezés mellett úgy, hogy 11 országban lépte át a kezdeményezés a minimális aláírásszámmra vonatkozó követelményt, nagyon valószínű volt, hogy az érvényességi vizsgálatok után továbbra is fenn fog állni a polgári kezdeményezés mindkét eredményességi feltétele. Ezek után tehát a Bizottság köteles napirendjére tűzni a kérdést, azzal érdemben foglalkozni, és bár jogalkotási aktusra irányuló javaslat beterjesztésére nem áll fenn jogi kötelezettsége, nyilatkoznia kell a kezdeményezéssel kapcsolatos jogi és politikai következtetéseiről, az esetlegesen megtenni kívánt lépéseiről és ezek okairól. A Bizottság tehát egy olyan közleményre kényszerül a nemzeti kisebbségek jogainak európai uniós védelmével kapcsolatban, amilyen állásfoglalást eddig a nemzeti kisebbsé-

gek védelme vonatkozásában nem fogadott el, a sikeres polgári kezdeményezés után azonban ezt már nem tudja megkerülni. Másrészt több mint 1,3 millió uniós polgár támogatása erős felhatalmazást ad a FÜEN képviselőinek a kezdeményezésben foglaltak érvényesítésére, valamint erős legitimitációt biztosít az őshonos nemzeti kisebbségek uniós szintű védelmének is.

IRODALOMJEGYZÉK

- ANTAL Attila 2010. Az európai közvetlen demokrácia felé. In: *Civil Szemle*, 2010/1.
- BERG, Carsten–GŁOGOWSKI, Paweł 2014. An Overview of the First Two Years of the European Citizens' Initiative. In: Carsten Berg és Janice Thomson (szerk.): *An ECI that works! Learning from the first two years of the Citizens Initiative*. <https://ecas.issuelab.org/resource/an-eci-that-works-learning-from-the-first-two-years-of-the-european-citizens-initiative-1.html> (2018. 05. 23.)
- BOUZA GARCIA, Luis–GREENWOOD, Justin 2012. Introduction. In: *The European Citizens' Initiative: a First for Participatory Democracy?* Perspectives on European Politics and Society. Special Issue, Vol. 13, Issue 3.
- BÖTTGER, Katrin–PLOTTKA, Julian 2016. The ECI – An Overview of Opportunities and Constraints. In: Maximilian Conrad, Annette Knaut, Katrin Böttger (szerk.): *Bridging the Gap? Opportunities and Constraints of the European Citizens' Initiative*, Nomos.
- CUESTA-LÓPEZ, Víctor 2012. A Preliminary Approach to the Regulation on European Citizens' Initiative from Comparative Constitutional Law. In: Luis Bouza García, Víctor Cuesta López, Elitsa Mincheva, Dorota Szeligowska: *The European Citizens' Initiative. A First Assessment organised by the European General Studies' Programme of the College of Europe, Bruges, 25 January 2011, Papers prepared for the Workshop*, No 24.
- DOUGAN, Michael 2011. What are we to make of the citizens' initiative? In: *Common Market Law Review*, 48. 1807–1848.
- FALL Sándor 2018. *Románián kívül nem nagyon gyűlnek az aláírások a Minority Safe-Pack támogatására*. http://foter.ro/cikk/20171208_romanian_kivul_nem_nagyon_gyulnek_az_alairasok_a_minority_safepack_tamogatasara (2018. 05. 23.)
- FINTA Márk 2018. *Két hónap alatt még 400 ezer aláírás kell a kisebbségvédelemre*. Új Szó. <https://uj szo.com/kozelet/ket-honap-alatt-meg-400-ezer-alairas-kell-kisebbssegvedelemre> (2018. 05. 23.)
- GŁOGOWSKI, Paweł–MAURER, Andreas 2013. *The European Citizens' Initiative – Chances, Constraints and Limits*. Political Science Series, Institute for Advanced Studies, Vienna.
- KAUFMANN, Sylvia-Yvonne–PLOTTKA, Julian 2012. *Die Europäische Bürgerinitiative: Start in ein neues Zeitalter partizipativer Demokratie auf EU-Ebene*. http://www.europa-union.de/fileadmin/files_eud/PDF-Dateien_EUD/EUD_konkret/EUD-konkret_1-2012_Die_Europ%C3%A4ische_B%C3%BCrgerinitiative.pdf (2018. 05. 23.)

- MANZINGER Krisztián–VINCZE Loránt 2017. Minority SafePack – esély az EU-s kisebbségvédelemre? In: Pro Minoritate, 2017 nyár, 3–21.
- MONAGHAN, Elizabeth 2012. Assessing Participation and Democracy in the EU: The Case of the European Citizens' Initiative. In: *The European Citizens' Initiative: a First for Participatory Democracy?* Perspectives on European Politics and Society, Special Issue, Vol. 13, Issue 3.
- WARLEIGH, A. 2007. On the Path to Legitimacy? The EU Citizens Initiative Right from a Critical Deliberativist Perspective. In: C. Ruzza, V. Della Sala (szerk.): *Governance and Civil Society in the European Union*, Manchester University Press.

Egyéb hivatkozott dokumentumok

- EPK RENDELET – Az Európai Parlament és a Tanács 211/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a polgári kezdeményezésről, HL L 65, 2011. 03. 11.
- EURÓPAI BIZOTTSÁG 2015 – *Jelentés a polgári kezdeményezésről szóló 211/2011/EU rendelet alkalmazásáról*, COM (2015) 145 final, Brüsszel.
- Európai polgári kezdeményezés – alapvető információk. <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/basic-facts> (2018. 05. 23.)
- MÁÉRT ZÁRÓNYILATKOZAT – Magyar Állandó Értekezlet XVI. ülés Zárónyilatkozat, Budapest, 2017. 11. 10. <http://www.hunineu.eu/hu/wp-content/uploads/2017/11/19.-A-M%C3%81%C3%89RT-XVI.-%C3%B-CI%C3%A9s%C3%A9nek-Z%C3%A1r%C3%B3nyilatkozata-2017.pdf> (2018. 05. 23.)
- ONE OF US ÜGY – „Egy közülünk” európai polgári kezdeményezés – Törvényszék 2018. április 23-i ítélete a T561/14. sz. European Citizens' Initiative One of Us k. Bizottság ügyben, ECLI:EU:T:2018:210
- RÁKÓCZI SZÖVETSÉG – Sajtóközlemény – Álljunk ki a határon túli magyarok jogaiért! Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés (Minority SafePack), 2017. december 12. http://archiv.rakocziszovetseg.org/hu/2017/12/12/minority_safepack (2018. 05. 23.)

The Minority SafePack European Citizens' Initiative and the lessons learnt from the signature collection campaign in Hungary

In the spring of 2017, the organizers of the Minority SafePack European Citizens' Initiative successfully challenged the European Commission's decision from 2013 refusing the registration of the initiative at the Court of Justice of the European Union. After the historic success of the organizers at the General Court, in April 2017 the Commission registered the initiative, and thus, the one-year signature collection period started. One year later the organizers revealed the success of the initiative, as 1.3 million signatures were collected to

protect the rights of autochthonous national minorities in the European Union. Hungary made huge contribution to the success of the initiative providing half of the signatures collected in the EU, and approximately one million Hungarians supported the initiative in the Carpathian Basin. The author summarizes the most important information about the European Citizens' Initiative and the Minority SafePack Initiative, giving an insight into the signature collection campaign of the initiative in Hungary, in which he has also played a leading role.

Keywords: European Citizens' Initiative, Minority SafePack Initiative, signature, collection, protection of national minorities, campaign, Hungary, Rákóczi Szövetség

Inicijativa evropskih građana pod nazivom "Sigurni paket za manjine" (Minority SafePack) i lekcije naučene tokom kampanje prikupljanja potpisa u Mađarskoj

U proleće 2017. godine organizatori građanske inicijative pod nazivom "Sigurni paket za manjine" (Minority SafePack) uspeli su da izdejstvuju na sudu Evropske unije da se proglasi ništavnom odluka o odbijanju da se usvoji inicijativa Saveta Evrope iz 2013. godine. Nakon istorijskog uspeha, Komisija je inicijativu registrovala novom odlukom, tako da je u aprilu 2017. godine počeo period od godinu dana za prikupljanje potpisa. Nakon godinu dana, inicijatori su mogli da potvrde uspešnost prikupljanja potpisa, budući da je evidentirano 1,3 miliona potpisa kao podrška zaštiti prava autohtonih nacionalnih manjina u Evropskoj uniji. Lavovski deo, oko polovine potpisnika, obezbedila je Mađarska, a približno milion Mađara iz Karpatskog basena ličnim potpisom podržalo je ovu inicijativu. Autor sažeto izlaže najvažnije informacije o Evropskoj građanskoj inicijativi, kao i o Inicijativi za zaštitu nacionalnih manjina kroz "Sigurni paket za manjine" (Minority SafePack), te daje uvid u kampanju za potpisivanje inicijative u Mađarskoj, u kojoj je i sam imao vodeću ulogu.

Cljučne reči: Evropska građanska inicijativa, "Sigurni paket za manjine" (Minority SafePack), Nacionalna inicijativa za zaštitu manjina, prikupljanje potpisa, kampanja, Savez "Rakoci".

Beérkezés időpontja: 2018. 05. 25.

Elfogadás időpontja: 2019. 02. 26.